

Brüssel, 18. november 2022
(OR. en)

14749/22

LIMITE

TELECOM 457
COMPET 897
MI 821
DATAPROTECT 312
JAI 1464
JUSTCIV 148
PI 155
CODEC 1742

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0047(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	14740/22
Komisjoni dok nr:	6596/22
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (andmemäärus) – Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

- Komisjon võttis 23. veebruaril 2022 vastu järgmise ettepaneku: määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (andmemäärus)¹. Andmehaldust käsitleva õigusakti järel on see teine komisjoni poolt välja pakutud meetmetest, mis kuulutati välja 2020. aasta Euroopa andmestrategias². Tegemist on horisontaalse õigusaktiga, mida eeldatavasti täiendatakse peagi valdkondlike sätetega.

¹ Dok 6596/22.

² [COM/2020/66 final](#).

2. ELi toimimise lepingu artiklil 114 põhineva komisjoni ettepaneku peamised eesmärgid on tagada andmete väärtuse õiglane jaotamine andmepõhises majanduses osalejate vahel ning edendada andmetele juurdepääsu ja nende kasutamist. Täpsemalt on andmemääruse ettepaneku eesmärk hõlbustada tarbijate ja ettevõtjate juurdepääsu andmetele ja nende kasutamist, suurendades õiguskindlust seoses toodete (nt esemevõrgu objektid) kasutamisel loodud andmete jagamisega, kehtestada normid õiglaste andmejagamislepingute tagamiseks ning näha avaliku sektori asutuste jaoks ette võimalus kasutada ettevõtjate valduses olevaid andmeid olukordades, kus selleks on erakorraline vajadus. Lisaks on ettepaneku eesmärk lihtsustada andmetöötlusteenuste osutajate vahetamist; ettepanekus sätestatakse isikustamata andmetele ELi välise ebaseadusliku rahvusvahelise juurdepääsu ja nende edastamise vastased kaitsemeetmed ning nähakse ette koostalitlusstandardite väljatöötamine andmete taaskasutamiseks sektorite vahel.
3. Euroopa Parlamendis on andmemääruse üle peetavate läbirääkimiste eest vastutavaks komisjoniks määratud tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon. Raportöör, Euroopa Parlamendi liige Pilar Del Castillo Vera (PPE, Hispaania) avaldas oma raporti projekti 14. septembril 2022. Kaasatud on siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon, õiguskomisjon ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon. Lõpphääletus Euroopa Parlamendis on kavas 2023. aasta märtsis.
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel³ ning Euroopa Regioonide Komiteel⁴ paluti esitada oma arvamus ettepaneku kohta. Arvamused esitati vastavalt 15. juunil 2022 ja 22. juunil 2022.
5. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor esitasid ettepaneku kohta ühisarvamuse⁵ 5. mail 2022.

³ [CES0850/2022](#)

⁴ [CDR1959/2022](#)

⁵ Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori ühisarvamus [02/2022](#)

6. Euroopa Keskpang esitas ettepaneku kohta omal algatusel arvamuse 5. septembril 2022⁶.
7. Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet esitas ettepaneku kohta omal algatusel arvamuse 20. juulil 2022⁷.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

8. Nõukogus on ettepaneku läbivaatamisega tegelenud telekommunikatsiooni ja infoühiskonna töörühm („TELECOMi töörühm“). TELECOMi töörühm alustas ettepaneku arutamist 2022. aasta märtsis Prantsusmaa eesistumise ajal. Pärast komisjoni üksikasjalikku ettekannet ettepaneku ja sellele lisatud mõjuhinnangu kohta korraldasid delegatsioonid varajases etapis arvamuste vahetuse enamiku ettepaneku aspektide üle. Eesistujariik Prantsusmaa viis andmemääruse ettepaneku esimese lugemise lõpule TELECOMi töörühmas 3. mail 2022.
9. Lisaks TELECOMi töörühmas tehtud tööle korraldas eesistujariik Prantsusmaa kolm seminari komisjoni ja liikmesriikide ekspertide osalusel. Seminaridel avanes võimalus tegeleda konkreetsete küsimustega ning taotlustega selgituste saamiseks, võimaldades samal ajal otsest suhtlust liikmesriikide ekspertide ja komisjoni vahel.

⁶ [ELT C 402, 19.10.2022, lk 5](#)

⁷ [BEREC High-Level Opinion on the European Commission's proposal for a Data Act \(BERECi kõrgetasemeline arvamus andmealast õigusakti käsitleva Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta\)](#)

10. Eesistujariik Prantsusmaa palus 25. mail 2022 liikmesriikidel esitada oma esialgsed sõnastusettepanekud ja kirjalikud märkused kogu ettepaneku teksti kohta 15. juuniks 2022.
11. Liikmesriikide vastustele tuginedes koostas eesistujariik Tšehhi esimese kompromissteksti, mida esitleti TELECOMi töörühma 19. juuli ning 5. ja 15. septembri 2022. aasta koosolekutel. Kavandatud muudatuste eesmärk oli käsitleda järgmisi kõrgetasemelisi küsimusi, mis on jätkuvalt nõukogus peetavate arutelude keskmes.
- a) **Kohaldamisala**: ühest küljest loodi selgem seos eri liiki andmete ja neid hõlmavate konkreetsete peatükkide vahel (sisuline kohaldamisala). Teisest küljest suurendati õiguskindlust seoses territoriaalse kohaldamisalaga, eelkõige selle piiramisega liidu kasutajatele.
 - b) **Mõisted**: lisati mitu mõistet, et viia tekst kooskõlla andmehaldust käsitleva õigusaktiga („isikuandmed“, „isikustamata andmed“, „nõusolek“ ja „andmesubjekt“) või selgitada põhimõisteid, nagu „klient“, „digivara“, „kohapealne“ ja „andmeruumide operaatorid“. Võimaluse korral täpsustati muid mõisteid, kuigi mõnel juhul tuleb veel otsustada, kas samade mõistete uued määratlused on õigustatud või oleks asjakohasem pöörduda tagasi olemasolevate määratluste juurde.
 - c) **Koostoime olemasolevate horisontaalsete ja valdkondlike õigusaktidega**: kogu tekstis tehti muudatusi, mille eesmärk on käsitleda andmemääruse ettepaneku seost muude asjakohaste õigusaktidega, nagu isikuandmete kaitse üldmäärus, isikustamata andmete vaba liikumine ja andmehaldust käsitlev õigusakt. Need muudatused on seotud näiteks eri määruste alusel loodud mitmesuguste nõukogude rolliga ja riiklike määratud asutuste pädevusega teostada järelevalvet juhtumite üle, mille suhtes kohaldatakse samal ajal eri õigusakte.

- d) **Andmete jagamine ettevõttelt riigile erakorralise vajaduse alusel**: nii V peatüki sätted kui ka kohaldamisala sõnastati paremini, et piirata nende kohaldamisala ja tagada selgem arusaam mõistest „erakorraline vajadus“ ning mõistetest „üldine hädaolukord“ ja „avalik huvi“. Koos lisatagatistega, mis käsitlevad näiteks andmeid, mille avaliku sektori asutused teevad kättesaadavaks kolmandatele isikutele, või isikuandmetega seotud taotlusi, on eesmärk tagada andmete ettevõttelt riigile jagamise sätete ühetaoline kohaldamine.
- e) **Andmetöötlusteenuste vahetamine**: mitmed muudatused käsitlesid kohustusi andmetöötlusteenuste osutajatele, kes ei tohiks takistada kliente teenust vahetamast ega kõiki oma andmeid üle kandmast. Kõnealused kohustused hõlmavad näiteks selliste takistuste kõrvaldamist, mis ei võimalda klientidel säilitada teenuse funktsionaalset samaväärsust, ning klientide õigust kõrgele turvalisuse tasemele kogu ülekandmisprotsessi vältel.

12. Pärast põhjalikku mõttevahetust delegatsioonidega ning võttes arvesse liikmesriikide täiendavaid suulisi ja kirjalikke seisukohti, koostas eesistujariik Tšehhi teise kompromissettepaneku. TELECOMi töörühmas algas arutelu 27. oktoobril ja see hõlmas kõigepealt määruse kohaldamisala täiendavat piiritlemist ja selliseid uusi mõisteid nagu „ametlik statistika“ ja „liidu organid“.
13. Seejärel keskenduti arutelus vastloodud mõistele „hõlpsasti kättesaadavad andmed“ ja ärisaladuste konfidentsiaalsuse kaitsele. Erilist tähelepanu pöörati andmevaldajale andmete kättesaadavaks tegemise eest mõistliku hüvitise kehtestamise mehhanismi selgitamisele. Samuti käsitleti ebaõiglasi lepingutingimusi, andmete ettevõttelt riigile jagamisega seotud sätete kitsamat kohaldamisala, selliste stsenaariumide tingimusi, mille puhul erakorraline vajadus andmete järele ei põhine üldisel hädaolukorral või ei ole sellega seotud, ning andmete taotlemist statistika jaoks. Delegatsioonid vahetasid arvamusi ka disainilahendust puudutavaid kohustusi käsitlevate sätete eraldi kohaldamiskuupäeva üle.

14. Teise kompromisettepaneku analüüs jätkus 8. novembril 2022. Kavandatud muudatuste eesmärk oli teha selgemaks ja laiemalt kohaldatavaks teenuseosutaja tõhusat vahetamist käsitlev säte, eelkõige pikendades kasutaja poolt lepingu lõpetamisel rakendatavat 30-päevast etteteatamisaega kahe kuuni ja määrates paremini kindlaks teenusepakkuja vahetamise tehniliste kohustuste ulatuse. Delegatsioonid said väljendada oma seisukohti ka uue kaitsemeetme kohta, mille eesmärk on kaitsta andmete võimaliku kaotsimineku eest ülekandmisprotsessi käigus, ja mõnede koostalitluse hõlbustamiseks tehtavate täienduste kohta, nagu konkreetne viide veebipõhisele standardite registrile ja avatud koostalitluse spetsifikatsioonidele.
15. Lisaks käsitleti järgimisi küsimusi: erinevate liikmesriigi pädevate asutuste roll, ülesanded ja võimalik koosmõju, ühtsete Euroopa andmeruumide mõiste ning mitmed täiendavad muudatused sätete kooskõlla viimiseks isikuandmete kaitse üldmääruse ja andmehaldust käsitleva õigusaktiga.
16. Püsivate tehniliste küsimuste lahendamiseks korraldas eesistujariik Tšehhi 15. novembril 2022 veebiseminari, millel osalesid komisjon ja liikmesriikide eksperdid. Seminari eesmärk oli käsitleda isikustamata andmete jagamise konkreetseid kasutusmalle vastavalt andmemääruse II ja III peatükile. Lisaks toimus sama päeva pärastlõunal TELECOMi töörühma koosolek, et arutada mitmeid muid täiendavat selgitust vajavaid teemasid, eelkõige seoses andmemääruse ja muude õigusaktide (isikuandmete kaitse üldmäärus, ühtse turu erakorraliste meetmete pakett, kübervastupidavusvõime määrus) koostoimega. Koosolekul märkisid mõned delegatsioonid, et ettepaneku teatavaid aspekte on vaja veel kaaluda, eelkõige selleks, et selgitada, millised tooted kuuluvad II peatüki kohaldamisalasse.
17. Pärast teise kompromissteksti tutvustamist seadis eesistujariik Tšehhi täiendavate kirjalike seisukohtade esitamise tähtajaks 18. novembri 2022. Tuginedes liikmesriikide seisukohtadele ja võttes arvesse TELECOMi töörühmas toimunud mõttevahetust, valmistab eesistujariik Tšehhi ette kolmanda kompromissteksti ja kaalub, kas tekst võiks olla COREPERi volituste aluseks.

III. KOKKUVÕTE

COREPERil palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta, et esitada see transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogule (telekommunikatsioon) selle 6. detsembri 2022. aasta istungil.

